

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Паніна О.С., гр. МР-39

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. Н.Г. Ушакова
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Передумови виникнення поведінкової економіки як нового напрямку економічної теорії можна розділити на три групи: соціально-економічні, теоретико-методологічні (наукові) й технологічні.

Теоретико-методологічні передумови сприяли зрушенню фокуса наукових досліджень на особливості мислення людини, що виходять за рамки традиційного подання про раціональність, а також створенню аналітичного апарата для побудови нової теорії. В якості теоретико-методологічних (наукових) передумов формування й розвитку поведінкової економіки можна виділити такі: затвердження в економічній науці до середини ХХ ст. як основної моделі людської поведінки концепції Ното *Economicus* і створення Теорії очікуваної корисності; нагромадження даних про існування стійких відхилень від раціональної моделі поведінки (парадокси М. Алле й Д. Елсберга); занепад біхевіоризму й зародження когнітивної психології в США, у результаті чого основна увага психологічних досліджень концентрується на проблемах, пов'язаних з мисленням людини; висування Г. Саймоном припущення щодо «обмеженої раціональності» людини.

Основними соціально-економічними передумовами розвитку теорії поведінкової економіки стали періодичні кризові явища в економіці, що спричинило розповсюдження думки щодо неточності деяких положень пануючої економічної теорії; соціально-економічні проблеми, викликані стійкими відхиленнями від раціональної моделі поведінки, які наносять значні збитки як окремим громадянам, так і економіці в цілому, тощо.

Технологічні передумови полягають в появі й інтегруванні нових технічних можливостей для аналізу й формування нової науки: розвиток комп'ютерної техніки в 1980-х рр. створив можливості аналізу великого масиву даних; виникнення нейроеконіміки з появою МРТ приводить до більш детального вивчення взаємозв'язку активності мозку й біохімічних процесів із процесами мислення й прийняття рішень; розвиток комунікаційних технологій приводить до швидкого розповсюдження інформації про досягнення поведінкової економіки.